

B 338/vækst

Behandles i Udvalget for Vækst og Udvikling i Norden

Udvalget for Vækst og Udvikling i Nordens betænkning over

**Ministerrådsforslag
om det nordiske energipolitiske samarbejdsprogram 2022-2024****Forslag**

Udvalget for Vækst og Udvikling i Norden foreslår, at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å gennemføre Nordisk ministerråds forslag til nordisk energipolitisk samarbejdsprogram for perioden 2022-2024 og å ta hensyn til Nordisk råds synspunkter som fremgår av betenkningen ved utformingen og implementeringen av de konkrete tiltak.

Baggrund

Nordisk ministerråds arbeid med energipolitikk tar utgangspunkt i et flerårige samarbejdsprogram. Nåværende program gjelder for perioden 2018-2021. Det ble fremlagt i Utvalget for vekst og utvikling under høsten 2017 og behandlet av Nordisk råd i slutten av 2017.

Nordisk ministerråd har oversendt til Nordisk råd forslag til nordisk energipolitisk samarbejdsprogram for perioden 2022-2024. Det påstås i innledning til programmet at det er i tråd med den nordiske Visjonen 2030 og statsministrenes erklæring om karbonnøytralitet. Under den kommende periode skal energisamarbeidet fokusere på aktiviteter som understøtter den grønne omstilling på energiområdet og overgangen til en økonomi basert på bærekraftig og klimanøytral energi. Det skal fokuseres på syv innsatsområder som innspill til Nordisk ministerråd handlingsplan for Vår Visjon 2030. Overgangen til fornybar energi er kjernen. De syv områder er:

1. Grønn omstilling av energisektoren
2. Grønn omstilling gjennom styrket forskningssamarbeidet
3. El-markedssamarbeid (de nordisk el-markedet)
4. Energieffektivisering, teknologi og adferd
5. Samarbeide om EU/EØS-relatert anliggender på energiområdet
6. Sosial aksept av energianlegg og grønn omstilling
7. Grønn omstilling av transportsektoren (tversektorielt prosjekt)

I tillegg til de ovennevnte fokusområder er i programmet å finne et strategis mandat til Nordisk energiforskning (NEF) som er en nordisk institusjon lokalisert i Oslo. NEFs hovedoppgave er å bringe de nordiske lands forskningsfinansører og -fond sammen om felles nordisk forskning på energiområdet, men også å bidra til nordiske samarbeid med bredere europeisk energiforskning.

Programmet bygger på den ambisjon at el-produksjon i Norden skal være fossilfri innen 2030. Det er et mål som man venter å kunne oppnå. På lengre sikt er målet klimanøytralitet. Her er den store utfordring å øke bruken av fornybar energi i transportsektoren og utviklingen av kostnadseffektive teknologier til kullstoff lagring og bruk (CCUS).

I programmet konstateres at for de nordiske land er det styrke at i Norden er det stor variasjon i fornybare energikilder. Det er derfor bedre å samarbeide fremfor å arbeide i isolasjon. Programmet legger vekt på å utnytte dette til å fremme kostnadseffektivitet.

I programmet legges det vekt på forutsigbarhet og utviklingen av en konsekvent politikk, som skal være basert på kunnskap og kostnadseffektive løsninger.

Programmet fremhever betydning av EUs «green deal» og de omfattende nye forslag i forbindelse med EUs mer ambisiøse klimamål «fit for 55». Ambisjonen er at de nordiske land skal i denne sammenhengen tale med én stemme i EU organer, inklusive EUs ENTSO-E (komiteen for transmisjon) og ACER (komite for regulering av energimarkedet).

Tidligere behandling i utvalget

På sitt april møte fikk Utvalget for vekst og utvikling presentert et utkast til energiprogrammet. Utvalget var generelt positivt til forslaget men medlemmene påpekte flere utfordringer som med fordel kunne behandles i programmet, inklusive følgende:

- Behovet for å forkorte den tid som brukes til utbygning av el-nettet.
- Fremme smart bruk av energi som kan bidra til mindre behov for investering i transmisjon og produksjon av energi.
- Harmonisering av regler og motvirke en tendens til at de enkelte nordiske land går eiene veier mot et mer nasjonalt el-marked.
- Undersøke hvordan man kan bli bedre til å håndtere motstand mot vindmøller og andre energianlegg.
- Adressere behov for bedre havplanlegging /regulering – især i relasjon til flytende vindmøller, bl.a. med hensyn til bevaring av biodiversitet og andre økonomiske interessenter som utnytter samme områder.
- Ivareta mulighetene til samarbeide om å produsere hydrogen og power-to-X i stor skala i Østersjøen og i Nordsjøen

- Infrastruktur i forbindelse med havvindmøller. Herunder modeller for offentlig privat samarbejde (PPP).
- Å fastholde de rette kompetanser til den grønne omstilling (f.eks. ingeniører).
- Adresser hvordan man kan sikre en økonomisk retfærdig grøn omstilling.
- Adressere mikro-energi-produsentenes rolle og bidrag.
- Finne brukbar modell for forholdet imellom energiproduksjon og de opprinnelige folks rettigheter.

På sitt sommermøte fikk utvalget en oppdatert presentasjon av forslaget hvor noen av de ovennevnte synspunkter ble repetert.

Utvalgets synspunkter

Utvalget for vekst og utvikling er generelt tilfreds med fremlagt Ministerrådsforslag om det nordiske energipolitiske samarbeidsprogram 2022-2024. Videre er utvalget tilfreds med informasjonsformidling og dialog som har foregått under forberedelsen av forslaget.

Utvalget notere at mange av de synspunkter som medlemmene av utvalget har gitt uttrykk under dialogen er godt ivaretatt i ministerrådsforslaget.

Utvalget legger vekt på å bevare, styrke og videreutvikle Nordisk energiforskning - NEF, som et velfungerende instrument i nordiske energisamarbeid. NEF gir multiplikator effekt i energiforskningen og styrker Norden innen for europeisk energiforskning.

Utvalget hilser velkomment programmets bidrag til grønn omstilling av transportsektorene, men minner om Nordisk råds rekommandasjon at det opprettes et ministerråd for transportpolitikk for å styrke nordisk samarbeid på dette området mer generelt.

Utvalget hilser velkommen ambisjonen om at de nordiske land skal finne sammen i «én stemme» i arbeidet med å utvikle EUs energipolitikk. Utvalget mener at en forutsetning for at dette skal lykkes er at Nordisk ministerråds sekretariats koordinerende rolle i EU politikken styrkes.

Utvalget legger vekt på at de nordiske land styrker det vellykkede nordiske el-marked samarbeidet og motvirke alle tendenser til at de enkelte nordiske land går eiene veier mot et mer nasjonalt el-marked for en kortsiktig gevinst. Utvalget minner om målsetning om et felles nordisk sluttmarked for el.

I lys av pågående og forestående utbygning av havmøller både i Nordsjøen og Østersjøen legger utvalget vekt på at de nordiske land samarbeider godt om planlegging av havområdene for å unngå konflikter mellom ulike interessenter.

København den 2. november 2021

Anders Eriksson (ÅF)

Anna Vikström (S)

Arman Teimouri (L)

Freddy André Øvstegård (SV)

Jaspar Langgaard (sb)

Johan Andersson (S)

Karianne B. Bråthen (A)

Liv Kari Eskeland (H)

Lorena Delgado Varas (V)

Lulu Ranne (saf)

Mette Hjermind Dencker (DF)

Orla Hav (S)

Per Olav Tyldum (Sp)

Pål Jonson (M)

Stein Erik Lauvås (A)

Ville Kaunisto (K)